

Voor dorp en stad.

Vertrouwd in waarden, vooruit in daden.

VERKIEZINGSPROGRAMMA 2026 - 2030

Ons kompas.

“Bouwen aan de
toekomst doen
we samen.

Ons kompas

Een fatsoenlijk Zevenaar

Het CDA staat midden in de Zevenaarse samenleving. Wij komen op voor gewone mensen die elke dag het goede willen doen. Dagelijks bouwen wij met u aan de mooie gemeente waarin wij mogen wonen, werken, leren en recreëren. Een plaats waar mensen onderdeel zijn van **een sterke gemeenschap** en waar iedereen telt. Een gemeente waar kinderen veilig opgroeien, ouderen goede zorg krijgen en onze stad en dorpen bruisen.

Ons verhaal

Het is juist **de kracht van de samenleving** waarin wij geloven. Waar mensen elkaar ontmoeten in scholen, kerken, verenigingen, sportclubs, (familie)bedrijven of buurthuizen. Waar **respect, waarden** en **normen** niet ouderwets zijn, maar juist gekoesterd worden. Waar het algemeen belang boven het eigen belang gaat. Waar mensen verantwoordelijkheid nemen voor hun leefomgeving, omzien naar elkaar en voor elkaar zorgen. Waar we Zevenaar beter doorgeven aan onze kinderen en kleinkinderen. Samen kunnen we meer.

Een politiek van samenwerken

Vanuit die gedachte pakken wij onze verantwoordelijkheid graag op. Wij zijn ervan overtuigd dat er een politiek van samenwerken nodig is. Het CDA-Zevenaar is een lokale partij met korte lijnen naar Provincie Gelderland, Den Haag en Brussel. Wij staan voor een hoopvolle en constructieve koers. Het CDA Zevenaar levert dit al meer dan 45 jaar.

Onze CDA-plannen

Voor u liggen onze plannen voor de periode 2026-2030. Ons verhaal voor de **Stad en de Dorpen** van Zevenaar. Wij hebben voor onze plannen alle dorpen bezocht, en met vertegenwoordigers, meestal de dorpsraden, gesproken. Zo weten we wat er in de Dorpen en de Stad leeft (zie bijlage).

Bouwen aan de toekomst doen we samen

Uw steun is onmisbaar om ons verhaal voor een fatsoenlijk Zevenaar vorm te geven. Wij nodigen u van harte uit om met ons te bouwen aan de toekomst. Want **een sterke gemeenschap begint bij u**, bij jou.

Mogen wij op **18 maart** op jouw stem rekenen?

CDA Zevenaar

Alle beelden zijn afkomstig van Ton ten Broek

Een verantwoordelijke samenleving, waar staan we voor?

Het CDA Zevenaar gelooft in een samenleving waar iedereen zich thuis kan voelen, verantwoordelijkheid draagt en er voor elkaar is. Solidariteit, verbondenheid en omzien naar elkaar zijn de bouwstenen van een sterke gemeenschap – nu en in de toekomst. Daarbij staan we voor een aanpak die niet alleen vandaag werkt, maar ook toekomstige generaties perspectief biedt. De vergrijzing en oplopende zorgdruk vragen om keuzes: noodzakelijke zorg moet gegarandeerd blijven. Om ook in de toekomst hieraan te voldoen zet het CDA in op een sterke samenleving waarin men naar elkaar omkijkt en elkaar helpt. Hier werken wij actief aan door in te zetten op sterke verbanden van verenigingen en stichtingen.

Gezondheid, preventie en informele zorg.

Niemand kiest uit luxe voor zorg. Zorg is noodzakelijk voor wie het echt nodig heeft, maar mag geen vanzelfsprekend loket zijn. Het CDA Zevenaar ziet de **Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) als vangnet**: noodzakelijk waar zorg niet anders kan, maar nooit een vanzelfsprekend recht op meer dan nodig. Dit vraagt ook om meer verantwoordelijkheid bij aanvragers zelf. De gemeente blijft garant staan voor noodzakelijke zorg, maar iedereen moet bijdragen waar dat kan. De gemeente respecteert hierbij de privacy van de mensen die zijn aangewezen op deze zorg. Daarom is het CDA geen voorstander van het instellen van een was- en strijkservice bij bewoners thuis.

We investeren daarnaast in 'informele zorg' (mantelzorg, burenhulp, sterke verenigingsverbanden). Informele zorg betekent dat inwoners, burenhulp, vrienden en verenigingen elkaar ondersteunen. Het CDA ziet dit als sleutel om de zorgdruk beheersbaar te houden: **samenlevingen die hecht verbonden zijn, hebben minder formele zorg nodig**. Daarom investeren we in verenigingen, sportclubs en dorpshuizen – de plekken waar mensen elkaar ontmoeten, samen activiteiten doen en elkaar leren kennen. Een sterk verenigingsleven is de beste preventie voor eenzaamheid en overbelasting van de formele zorg.

Daarnaast streven wij ernaar om zowel op de korte als de lange termijn het samenleven én de zorg te versterken door deze meer te clusteren. Het bundelen van seniorenwoningen in zogenaamde seniorenhofjes of moderne huishuizen, waar ouderen samenwonen, biedt duidelijke voordelen. Bewoners ontmoeten elkaar, verlenen onderlinge steun en zorgprofessionals, zoals de wijkverpleegkundige, kunnen efficiënter werken. Wij willen dergelijke **woon- en zorginitiatieven actief faciliteren** en waar mogelijk helpen realiseren.

Jeugdzorg.

Jongeren groeien op in een veeleisende wereld. Problemen moeten vroeg worden gesignaleerd door opvoeders, scholen en verenigingen. Het CDA zet in op preventie en samenwerking met scholen en verenigingen: een samenleving die inclusief is en dit ook zo uitstraalt. Daarbij willen wij een duidelijk aanspreekpunt in de gemeente waarbij ouders, burens, inwoners melding kunnen maken van drugsgebruik, overlast of dealen. Ouders weten vaak niet hoe hier mee te moeten omgaan. Ondersteuning helpt om uitwassen te voorkomen.

Daarnaast onderzoeken we hoe kunstmatige intelligentie en robotisering van huishoudelijke taken, kunnen helpen om jeugdzorg te ondersteunen, zodat professionals meer tijd hebben voor persoonlijk contact.

Onderwijs.

Onderwijs is de basis voor gelijke kansen. Basisscholen in stad én dorpen zijn onmisbaar voor leefbaarheid en ontwikkeling. We investeren in moderne, duurzame schoolgebouwen die een veilige en inspirerende omgeving bieden.

De gemeente Zevenaar staat voor de uitdaging om verouderde schoolgebouwen te vervangen door duurzame en toekomstbestendige nieuwbouw. Het CDA ziet dit niet als een kostenpost, maar als een investering in onze gemeenschap en in de toekomst van onze kinderen. Moderne schoolgebouwen moeten een gezond binnenklimaat en een groene speelruimte garanderen, en inspirerende leeromgeving bieden. Daarmee versterken we niet alleen de onderwijskwaliteit, maar ook de aantrekkelijkheid van onze kernen als fijne plek om te wonen en op te groeien.

Het CDA Zevenaar pleit voor de herintroductie van schoolzwemmen. Zwemmen is in onze waterrijke gemeente een noodzakelijke basisvaardigheid, net zo vanzelfsprekend als leren fietsen. Samen met scholen en het zwembad kan dit efficiënt centraal worden georganiseerd voor alle leerlingen gezamenlijk. Circa 23% van de Nederlandse gemeenten maakt gebruik van schoolzwemmen en laat zien dat dit betaalbaar kan door slim gebruik te maken van subsidies en door het zwembad optimaal in te zetten. Dat het in Zevenaar niet meer gebeurt, is geen kwestie van onmogelijkheid maar van keuzes. Wij hebben oog voor succesvolle recente initiatieven zoals het driesporenbeleid in Arnhem¹. Voor het CDA is schoolzwemmen een investering in veiligheid, gezondheid en gelijke kansen voor elk kind.

¹ Het driesporenbeleid Arnhem betreft de sporen:

- Themagericht zwemmen, binnen de lessen bewegingsonderwijs voor scholen waar veel kinderen al een zwemdiploma hebben. Kan in het curriculum voor bewegingsonderwijs worden geïntegreerd.
- Diplomagericht zwemmen, kan binnen het curriculum van de scholen waar het diplomabezit laag is.
- Vangnetzwemmen, na schooltijd voor basisschoolleerlingen zonder zwemdiploma.

Scholen moet jongeren niet alleen voorbereiden op een beroep. Wij stimuleren initiatieven die scholieren ook praktische vaardigheden meegeven: omgaan met geld, voeding, digitale vaardigheden en zelfredzaamheid. Zo worden zij voorbereid op werk, leven en het zorgen voor zichzelf en elkaar.

Wat doet CDA Zevenaar voor jongeren?

Jongeren in Zevenaar staan voor grote uitdagingen: woningnood, prestatiedruk, mentale problemen en onzekerheid over de toekomst. Het CDA Zevenaar neemt verantwoordelijkheid voor de volgende generatie door te investeren in preventie, luisteren en ondersteuning. We willen **niet over jongeren praten, maar met hen** – op scholen, bij verenigingen en op ontmoetingsplekken. Daarom organiseren we vaste jongerenpanels waarin jongeren hun ideeën en zorgen rechtstreeks kunnen delen met de gemeente. We zorgen voor laagdrempelige, menselijke hulp dichtbij huis, bijvoorbeeld door inloopsprekuren voor jongeren in wijkcentra en mentale weerbaarheidstrainingen op scholen. Daarnaast stimuleren we zelfredzaamheid via onderwijs dat inzicht, weerbaarheid en zingeving bevordert, zoals het vak Levenskunst dat jongeren helpt omgaan met prestatiedruk en keuzes in het leven. Samen met scholen, kerken, verenigingen en lokale initiatieven bouwen we aan een **gemeenschap waar jongeren zich gehoord, gesteund en thuis voelen**. Zo versterken we het welzijn én de betrokkenheid van jongeren in onze samenleving.

Armoede en schulden.

Iedereen kan in de schulden terechtkomen, maar er weer uitkomen lukt vaak niet zonder hulp. Het CDA zet daarom in op **vroeg-signalering**, een systematische aanpak. CDA Zevenaar is tevreden over het beleid wat is voorgezet vanuit Zevenaar Schuldenvrij en moedigt initiatieven van verenigingen als **Schuldhulpmaatje** sterk aan. Wij zien de effectiviteit van de buddy-to-buddy aanpak. We willen armoede, die vaak van generatie op generatie wordt doorgegeven, doorbreken en zien financiële educatie als sleutel: jongeren **leren omgaan met geld**, maar ook volwassenen die risico lopen, krijgen ondersteuning en informatie over regelingen. Het CDA wil het huidige minimebeleid en kwijtscheldingsregeling handhaven in Zevenaar.

Werken en meedoen.

Iedereen moet kunnen meedoen, ook wie een afstand tot de arbeidsmarkt heeft. Het CDA wil dat de gemeente **praktische ondersteuning** biedt: van hulp bij sollicitaties tot omscholing en dagbesteding voor mensen die (tijdelijk) arbeidsongeschikt zijn. We zien een belangrijke rol voor partners zoals het UWV, de Liemerse Ambassade en de bibliotheek. Steeds meer jongvolwassenen hebben moeite met lezen en schrijven, wat hun kansen op school, werk en in de zorg belemmert. De bibliotheek kan hierin het verschil maken door samen met scholen en werkgevers laaggeletterdheid aan te pakken en taalvaardigheid leuker en toegankelijker te maken. Zo vergroten we de kansen van jongeren en versterken we de basis voor **deelname aan de samenleving**.

De arbeidsmarkt verandert bovendien snel door digitalisering en de opkomst van kunstmatige intelligentie. Het CDA pleit daarom voor actief beleid rond bij- en omscholing, zodat inwoners voorbereid zijn op de banen van morgen. Concreet zetten wij in op: (1) lokale scholingstrajecten en workshops in samenwerking met onderwijs en werkgevers, (2) een gemeentelijk **scholingsfonds** dat inwoners helpt bij omscholing richting kansrijke sectoren, en (3) laagdrempelige loketten waar inwoners snel terecht kunnen voor ondersteuning richting werk. Daarbij staan de kwaliteiten en talenten van het individu altijd voorop: soms is een kort certificaat of specifieke vaardigheid waardevoller dan een volledige opleiding. Niet iedereen hoeft alles te kunnen — specialisten zijn juist van grote waarde voor onze samenleving. Zo zorgen we dat niemand achterblijft, maar juist sterker meedoet in de samenleving.

Cultuur, sport en verenigingen.

Inwoners verdienen een leefomgeving waarin we naar elkaar omkijken, elkaar ontmoeten en de rijke cultuur beleven. Cultuur vormt de **verbindende factor** binnen onze gemeenschap. Het CDA Zevenaar erkent de belangrijke rol van verenigingen, dorpshuizen en schutterijen in deze cohesie. We zetten daarom stevig in op het ondersteunen van dorpshuizen en dorpsraden, zodat zij sociale activiteiten kunnen organiseren in alle kernen — en niet alleen in de stad. Hierbij blijft de steun aan traditionele evenementen zoals schuttersfeesten, kermissen, carnaval, Buitenblik, Zevenaar Muziekstad, Kunstwerk, Filmhuis Zevenaar en Musiater onverminderd belangrijk.

Daarnaast erkennen wij dat onze regio rijk is aan archeologische vondsten met **historisch erfgoed** dat ons verbindt met ons verleden. Het CDA wil dat deze vondsten — bijvoorbeeld uit 't Gelders Eiland — zichtbaar worden gemaakt binnen de gemeente Zevenaar in de betreffende dorpen, via tijdelijke exposities. Dit versterkt lokale identiteit, maakt geschiedenis toegankelijk voor alle inwoners en draagt bij aan toerisme en educatie.

Sport is meer dan bewegen — het bevordert gezondheid en versterkt sociale verbinding. Het CDA Zevenaar staat pal achter de realisatie van een nieuw, **modern sportpark Hengelder**. Door verenigingen samen te brengen op één locatie kunnen we de efficiëntie vergroten, het

Voor dorp en stad. Vertrouwd in waarden, vooruit in daden.

vrijwilligstekort opvangen en toekomstbestendig sporten faciliteren. De gemeente neemt hierbij de regie en werkt vanuit een proactieve, initiërende en faciliterende rol.

Verder is ons rivierenlandschap, onze natuur en cultuurhistorie een belangrijke troef voor recreatie. We stimuleren recreatie en toerisme — met behoud van natuur en toegankelijkheid in gedachten. Concrete maatregelen zijn: **het uitbreiden van wandel- en fietsroutes** met belevingspunten, het koppelen van routes aan lokale horeca en ondernemers, en het ondersteunen van initiatieven zoals kunstroutes. Samen borgen we een fatsoenlijke, samenbindende leefomgeving waarin cultuur, sport en natuur elkaar versterken en waarin iedere kern – stad én dorp – meedoet.

Het CDA wil verenigingen helpen om 'hun eigen broek op te houden'. Dit doen we onder andere door de ontheffingen voor para commerciële activiteiten in clubhuizen en kantines te verruimen. De gemeente dient voor verenigingen een beleid te hanteren dat is geënt op Ja, mits in plaats van Nee, tenzij.

Integratie, vluchtelingen en statushouders.

Het CDA Zevenaar erkent de verantwoordelijkheid van de gemeente om vluchtelingen, statushouders en ontheemden op te vangen en een plek in onze samenleving te geven. Integratie gaat niet alleen over huisvesting, maar vooral over meedoen. **Werk is de beste vorm van integratie**: het geeft mensen eigenwaarde, zelfstandigheid en de kans om bij te dragen aan de gemeenschap. Daarom pleiten wij ervoor dat nieuwe gezinnen opgenomen worden in bestaande wijken en buurten. Zo ontstaat sneller contact met inwoners, verenigingen en scholen, en groeit een natuurlijke verbinding. De gemeente moet hierbij actief optreden: zorgen voor het eerste zetje en de omgeving ondersteunen om integratie verder vorm te geven.

Daarnaast ziet het CDA vroeg investeren in integratie als essentieel. We zetten in op **taal, werk, scholing en ontmoeting**. Door duidelijke begeleiding vanaf de start voorkomen we achterstanden, verminderen we spanningen in de wijk en bouwen we samen aan een samenleving waarin iedereen meetelt. Dit levert op de lange termijn een sterker sociaal weefsel op en verlicht bovendien de lasten voor de gemeente.

Arbeidsmigranten.

In Zevenaar dragen we zorg voor een leefbare stad en vitale dorpen. Onze huizen, scholen, zorg en voorzieningen staan nu al onder druk. We zien dat de komst van steeds meer arbeidsmigranten leidt tot **krachte op de woningmarkt**, druk op onze openbare ruimte en spanning in de sociale samenhang. Daarom wil het CDA een pas op de plaats met het huisvesten van arbeidsmigranten in Zevenaar. Zo kiezen we voor een gemeenschap waar iedereen mee kan doen, maar waken we voor overbelasting van onze stad en dorpen. Traditioneel hechten we aan evenwicht en saamhorigheid; vooruitziend **beschermen we de kwaliteit van wonen en samenleven in Zevenaar**.

Voor bedrijven betekent dit dat zij voor uitbreiding van haar arbeidsmigrantenbestand, buiten Zevenaar huisvesting moeten bieden. Een andere mogelijkheid is om dit op het bedrijf zelf te bouwen, mits deze voldoet aan gestelde kwaliteit- en welzijnseisen.

Een leefbare omgeving, waar staan we voor?

Een huis is meer dan een stapel stenen met een dak. Een huis is een thuis, waar je je gekend weet en veilig voelt; alleen of met dierbaren om je heen. **Wonen is een basisrecht.** Volkshuisvesting staat centraal: waar lokale vraag is bouwen wij voor onze eigen inwoners. Volkshuisvesting begint met het denken vanuit de lokale gemeenschap. Wat is er nodig om met elkaar een gemeenschap te vormen? Dat gaat over de bouw en het **behoud van voorzieningen**, veiligheid, en het voorkomen dat mensen, oud of jong, uit hun vertrouwde woonomgeving weg moeten door het woningtekort. Om een gemeenschap te vormen moet je ook bij elkaar kunnen komen over een goede infrastructuur. We zetten in op een **betaalbaar, leefbaar en bereikbaar** thuis voor al onze inwoners.

Om een goed inzicht te krijgen waar nu precies de behoefte ligt aan welke type woningen, dient er een **woningmarktonderzoek** te worden geïnitieerd, in samenwerking met de corporaties. Dit dient periodiek te worden geactualiseerd. De gemeente zal dit ook in de prestatieafspraken met de corporaties opnemen.

Bouwen aan een toekomst in eigen dorp en stad.

In de dorpen zien we een ontwikkeling die ons raakt: jongeren trekken weg omdat ze geen betaalbare woning kunnen vinden, terwijl ouderen soms noodgedwongen verhuizen omdat er geen geschikte levensloopbestendige woningen zijn. Dat moet anders.

Het CDA Zevenaar wil **in alle kernen bouwen** – van Enghuizen-fase 2 in het centrum van Zevenaar tot de Waaijakkers in Aerdt, maar ook in de rustige straten van Spijk.

In veel dorpen is de vraag groot naar betaalbare koop- en huurwoningen voor starters én levensloopbestendige woningen voor ouderen die graag kleiner willen wonen. De recente bouw in het Uulenveld in Pannerden laat zien dat, wanneer we bouwen, de huizen gretig aftrek vinden onder eigen inwoners. Wij zetten ons in om bij woningtoewijzing **voorrang te geven aan lokale bewoners**, binnen de wettelijke mogelijkheden. Zo behouden we de sociale samenhang, blijven verenigingen vitaal en blijft de jeugd betrokken bij een wijk of in het dorp.

In veel dorpen liggen kansen op inbreilocaties, zoals het voormalige café of de oude school. Door gericht bouwgrond te verwerven, kunnen we ook in kleinere dorpen jonge gezinnen huisvesten en daarmee het verenigingsleven behouden. **Een dorp leeft pas echt als er kinderen spelen op straat, verenigingen nieuwe leden krijgen en ouderen hun vertrouwde omgeving niet hoeven te verlaten.**

Woningsplitsing – meer wonen, minder wachten.

Veel inwoners van Zevenaar zoeken een woning, maar bouwen kost tijd en ruimte. Daarom wil het CDA Zevenaar slimmer omgaan met wat er al is. Door woningsplitsing – het opdelen van bestaande huizen in meerdere zelfstandige woningen – ontstaat **nieuwe woonruimte voor starters en ouderen, midden in onze dorpen**. Het CDA wil een **pilot tot 2030** om te laten zien dat dit werkt. Met duidelijke regels voor kwaliteit, parkeren en leefbaarheid zorgen we dat het past bij onze dorpen. Zo creëren we meer woningen zonder weilanden vol te bouwen. Dát is nuchter, duurzaam en dichtbij – typisch CDA Zevenaar.

Bereikbaarheid en veiligheid – veilig onderweg, overal en altijd.

Een leefbare omgeving is ook een bereikbare en veilige omgeving. In Babberich en Oud-Zevenaar is de Babberichseweg al jaren een punt van zorg. Fietzers moeten een drukke weg oversteken met hardrijdend verkeer. De oplossing ligt in het doortrekken van het **Witte Kruis**, een nieuwe ontsluiting voor het Gelders Eiland richting de A12. Het CDA wil die langgekoesterde wens eindelijk waarmaken: Voor 2030 moeten gemeente, provincie en het rijk overeenstemming hebben voor de aanleg van deze nieuwe weg.

Kinderen moeten veilig naar school kunnen fietsen. We **investeren in veilige schoolroutes**, met duidelijke oversteekplaatsen, voldoende openbare verlichting en brede rode fietspaden. We willen ook verkeerslessen op scholen stimuleren, want het moet voor jongeren duidelijk zijn dat een fatbiker zijn snelheid aanpast als deze op een fietspad fietst.

Voor de bereikbaarheid van dorpen pleiten we voor een **uitbreiding van de buurtbus**, zoals bijvoorbeeld in Pannerden en Giesbeek. We willen dat openbaar vervoer ook in de weekenden en frequenter in de ochtendspits rijdt. Dat maakt het voor jongeren makkelijker om naar school, sport of werk te gaan, en voor ouderen om hun sociale contacten te onderhouden.

Het CDA is voorstander van de komst van de RegioExpres. Hiermee wordt Zevenaar nog beter verbonden met Arnhem en Doetinchem. De reistijd per trein naar Arnhem of Doetinchem wordt zo'n 6 minuten korter. De start van de RegioExpres staat gepland voor 2028 zodra het dubbelspoor tussen Didam en Doetinchem gereed is.

Klimaatadaptatie en waterbeheer – voorbereid op de toekomst.

Zevenaar ligt in het hart van een uniek rivierenlandschap, ingeklemd tussen Rijn, IJssel en Pannerdensch Kanaal. Deze ligging is een zegen voor onze natuur en recreatie, maar brengt ook verantwoordelijkheden met zich mee. Het veranderende klimaat zorgt voor hogere pieken in rivierafvoeren, langere perioden van droogte en extreme regenbuien. Wij willen dat onze gemeente daar goed op voorbereid is.

Samen met Waterschap Rijn & IJssel en Rijkswaterstaat werken we aan **hoogwaterbescherming** en het versterken van dijken tussen Spijk en Pannerden. Maar waterbeheer gaat verder dan alleen bescherming. In woonwijken investeren we in wadi's, groene daken en regenwateropvang, zodat regenwater beter wordt vastgehouden en het riool minder wordt belast. Dit helpt wateroverlast te voorkomen én zorgt voor meer groen in de straten. Het CDA Zevenaar wil dat elke kern profiteert van **klimaatadaptieve maatregelen**.

Ons doel: een gemeente die niet alleen beschermd is tegen de risico's van het water, maar die water en klimaat juist benut om de leefbaarheid en de natuur te versterken.

Schoon, groen en aantrekkelijk – trots op ons landschap.

Het groene waterrijke karakter van onze gemeente maakt ons uniek. Van de parken in Zevenaar tot de uiterwaarden bij Giesbeek en Tuindorp: het zijn plekken die we willen koesteren. Daarom **behouden we het huidige onderhoudsniveau** van het openbaar groen en investeren we in biodiversiteit. We hanteren hierbij de 3-30-300 regel. Dat wil zeggen dat elke bewoner drie bomen moet kunnen zien vanuit zijn of haar woning, dat er 30% bladerdek aanwezig moet zijn in de leefomgeving en dat je op maximaal 300 meter van een park of groene ruimte woont.

Daarnaast willen we recreatieve routes voor fietsers en wandelaars versterken. Denk aan een nieuwe fiets- en wandelverbinding in het buitengebied, of het uitbreiden van fietsknooppunten rond de Liemers-dijken. Verder zijn we enthousiast over de realisatieplannen van **Rivierklimaatpark IJsselpoort**. Samen met inwoners, agrariërs en andere ondernemers is één evenwichtig plan gemaakt om tussen Arnhem en Giesbeek een uniek rivierpark te realiseren. Dit plan zorgt voor toegankelijke uiterwaarden die klimaatextremen kunnen opvangen.

Het CDA Zevenaar ziet **Huis Sevenaer** als een uniek en waardevol erfgoed dat midden in onze stad een groene parel vormt. Wij willen dit erfgoed koesteren en zorgen dat het toegankelijk blijft voor inwoners en bezoekers. Publieke openstelling omarmen wij van harte, zodat de historie en de natuur van dit bijzondere landgoed door jong en oud beleefd kan worden.

Tegelijkertijd zien wij kansen om Huis Zevenaer verder te versterken door het te verbinden met een nieuw te realiseren **stadspark** omsloten door de Babberichseweg en de Ringbaan-Oost. Zo ontstaat een samenhangende groene zone die Zevenaer Centrum, Oud Zevenaer, Nieuwbouwwijk Engbergen en Groot Holthuizen met elkaar verbindt. Dit **groene hart** draagt bij aan een aantrekkelijker en leefbaarder centrum, maar ook aan biodiversiteit, gezondheid en recreatie. Wij zetten ons ervoor in dat deze ontwikkeling met respect voor het verleden en met oog voor de toekomst wordt vormgegeven.

Sportaccommodaties – verenigt, verbindt en viert.

Sporten is goed voor jong en oud. Het geeft ook verbinding in onze samenleving. Sportverenigingen brengen mensen bij elkaar en versterken de leefbaarheid. In Zevenaer is het sportpark Hengelder aan vernieuwing toe, veel clubs hebben behoefte aan nieuwe velden of verbetering van de kleedruimten. Het CDA wil **investeren in een nieuw sportcomplex**, zodat verenigingen, sporters maar ook andere instellingen of initiatieven er op één sportcomplex samenkomen.

Het CDA wil ook graag een beweegtuin en/of hardlooppfaciliteiten, hiermee maken we het voor iedereen mogelijk om te sporten en te bewegen. Voor alle sportaccommodaties in de gemeente geldt dat het onderhoudsniveau zodanig moet zijn dat de velden bespeelbaar moeten zijn en de was- en kleedruimten voldoen aan de hygiënevoorwaarden voor de sport.

In onze waterrijke omgeving behoort (school)zwemles tot een basisbehoefte. Daarom zetten we in op toegankelijke zwemgelegenheden. We vinden dat **zwembad Lentemorgen** behouden moet blijven in Zevenaer zodat alle jonge inwoners hier zwemlessen kunnen volgen.

Landbouw en buitengebied – onze wortels, onze toekomst.

Het buitengebied van Zevenaar is niet alleen een plek van rust en schoonheid, maar ook de basis voor onze voedselproductie. Het CDA kiest voor ruimte voor **duurzame, toekomstbestendige landbouw**. We steunen boeren die overstappen op kringlooplandbouw, investeren in bodemkwaliteit en stimuleren korte ketens, zodat producten van boer tot bord in de Liemers blijven. We willen géén zonneparken en ook géén zandwinning op plaatsen waar nu vruchtbare landbouwgrond gebruikt wordt door agrariërs. Zo geven we toekomstige generaties agrariërs niet alleen toekomstperspectief, maar beschermen we ook de waarde van goede landbouwgrond voor de voedselvoorziening.

Het CDA is voorstander van initiatieven vanuit de agrariërs als het gaat om innovatie. Hierbij zien wij positieve ontwikkelingen op gebied van mestvergisting, productie van biogas en waterstof.

Samen bouwen aan leefbaarheid.

Een leefbare omgeving ontstaat niet vanzelf. Het vraagt visie, keuzes en samenwerking tussen gemeente, inwoners, verenigingen en ondernemers. Het CDA Zevenaar staat voor een integrale aanpak waarin we vooral inzetten op het versterken van de samenleving, verbeteren van de leefbaarheid en het **stimuleren van zelfredzaamheid**. Wij vinden dat iedere woonkern in Zevenaar moet kunnen rekenen op woningbouw, veiligheid en ontwikkelkansen. Het centrum van Zevenaar speelt daarbij een belangrijke rol als bindende factor voor de hele gemeente.

Financieren en realiseren, waar staan we voor?

Het CDA staat voor een verantwoordelijk financieel beleid. Geld van onze inwoners kunnen we maar één keer uitgeven. Dat moet **sober en degelijk** worden beheerd.

Evenwichtige belastingen en heffingen.

Het CDA staat voor eerlijke belastingen en heffingen. Het CDA kiest ervoor dat de lokale heffingen en belastingen **kostendekkend** zijn om het beoogde beleid uit te voeren, oftewel géén negatief begrotingsresultaat.

Ook vindt het CDA dat er een duidelijke relatie moet bestaan met de hoogte van leges en de kosten die door de gemeente worden gemaakt. Uitgangspunt dient te zijn dat de leges 100% kostendekkend zijn, evenals de heffingen en retributies voor afvalstoffen, riool. Voor de kosten van begrafenissen mag hiervoor een uitzondering worden gemaakt, om reden dat deze kosten op dit moment maar voor 26% worden gedekt uit de leges. Voor veel inwoners is volledige kostendoorrekening niet meer op te brengen, zodat er in wezen geen “vrije” keuze is tussen cremen of begraven.

Ontwikkeling OZB.

Het CDA wil de onroerendezaakbelasting (OZB) zo laag mogelijk houden, omdat deze direct invloed heeft op de koopkracht van gezinnen en huishoudens. Daarom stellen wij voor de OZB de komende periode ten hoogste meegroeit met de inflatie, **zodat lastenstijgingen beperkt en voorspelbaar blijven**. Een goede ontwikkeling in Zevenaar is de toename van nieuwe woningen, hiermee wordt de OZB-opbrengst vergroot.

Bijdrage aan regionale samenwerking.

Zevenaar is gehouden bij te dragen aan de samenwerkingsverbanden waar zij deel van uitmaakt. De begrotingen van deze samenwerkingsverbanden dienen zorgvuldig te worden beoordeeld, en waar nodig te worden bijgesteld. Wanneer er bezuinigd moet worden door Zevenaar als gevolg van kortingen vanuit het Rijk, dan kan dat niet zonder gevolg blijven voor de begrotingen van de samenwerkingsverbanden.

Digitalisering met menselijke maat.

Digitalisering verandert in hoog tempo de manier waarop we leven, werken en bestuur voeren. Nieuwe technologieën maken de gemeentelijke dienstverlening efficiënter en transparanter, maar technologie mag nooit de menselijke nabijheid vervangen. Voor het CDA Zevenaar is digitalisering geen doel op zich: **zij moet de samenleving dienen**, niet andersom.

De gemeente moet betrouwbaar, veilig en gebruiksvriendelijk digitaal werken, zodat inwoners eenvoudig zaken kunnen doen met de overheid. Tegelijkertijd moeten we oog houden voor mensen die moeite hebben met digitaal contact. Voor hen blijft **persoonlijke ondersteuning** onmisbaar, via telefoon, gewone post, servicebalie of initiatieven zoals het **digitaal inloopspreekuur** in bibliotheek, wijk- en dorpshuizen.

Wij willen dat gemeente Zevenaar een betrouwbare, veilige en **mensgerichte digitale gemeente** is. Inwoners moeten erop kunnen vertrouwen dat hun persoonsgegevens goed beschermd worden, of het nu gaat om de Basisregistratie Personen, camerabeelden, of data van slimme sensoren in de openbare ruimte. De bescherming van privacy is voor het CDA geen technologische kwestie, maar een morele plicht: de overheid is rentmeester van de gegevens die haar zijn toevertrouwd.

Ambachtelijke organisatie, de dienstverlening.

Het CDA Zevenaar vraagt om een **organisatieontwikkeling**, waarbij de externe inhuur sterk kan worden verminderd, **expertise** wordt opgebouwd binnen de ambtelijke organisatie, en waarbij de kwaliteit van de **dienstverlening** is geborgd, en het ook prettig werken blijft voor onze ambtenaren. Het CDA wil minder bestuurslagen en kortere lijnen tussen ambtenaren en inwoners. Speciale zorg gaat uit naar het forse ziekteverzuim binnen de ambtelijke organisatie, dit vereist specifieke aandacht en inzet van een adequaat verzuimbeleid.

Herindeling, één gemeente De Liemers.

De Liemerse gemeenten – Westervoort, Duiven en Doesburg – zijn bestuurlijk volop in beweging. Er worden intenties uitgesproken om in de toekomst samen te gaan tot één Liemerse gemeente. Voor Zevenaar vraagt dit om een zorgvuldig afwegingskader.

Voor het CDA staat voorop dat een eventuele fusie alleen kans van slagen heeft als er sprake is van een natuurlijke verbinding. Dat betekent dat de gemeente die met Zevenaar wil samengaan, qua **identiteit en cultuur** goed bij Zevenaar moet passen.

Daarnaast is **breed draagvlak** essentieel. Zowel in de gemeenteraden als onder de inwoners van de betrokken gemeenten moet duidelijk steun bestaan voor een fusie met Zevenaar.

Voor het CDA geldt bovendien dat een eventuele samenvoeging **aantoonbare meerwaarde** moet hebben voor Zevenaar en haar inwoners. De voorzieningen voor onze inwoners mogen er niet op achteruit gaan.

Wat doen wij voor jouw woonplaats?

De schrijvers van het verkiezingsprogramma hebben in het voorjaar en de zomer van 2025 gesprekken gevoerd met inwoners, dorpsraden en wijkraden. Hieruit is veel nuttige informatie opgehaald die wij hebben verwerkt in ons verkiezingsprogramma. In onderstaande tekst ziet u een overzicht van de belangrijkste items per woonkern. Een volledig overzicht van de aandachtspunten en wensen per woonkern en de stad Zevenaar treft u in de bijlage en op onze website: <https://www.cda.nl/gelderland/zevenaar/>.

Aerdts – Sociale samenhang, leefomgeving, veiligheid

Kernpunten en wensen: Behoud subsidies en dorps huis; dorps park op oude schoolterrein; aandacht voor drugsproblematiek; beperkte woningbouw voor eigen inwoners; mantelzorgwoningen toestaan; respect voor het open landschap.

Angerlo – Woningbouw, leefbaarheid, verenigingen

Kernpunten en wensen: Seniorenwoningen en doorstroming; voorrang eigen inwoners; snellere woningsplitsing; behoud identiteit van het dorp; subsidie verenigingen indexeren.

Babberich – Woningbouw, veiligheid, verkeer, parkeren, openbare ruimte

Kernpunten en wensen: Starters- en seniorenwoningen bouwen; lokale voorrang; evenwichtige spreiding GGZ-doelgroepen; eerst inbreidinglocaties benutten voor woningbouw in plaats van uitbreiding; grenscriminaliteit aanpakken; doortrekking Witte Kruis realiseren; extra bushalte in het dorp; evenementenparkeerplaats; hondenpoepbeleid; subsidie dorpsraad indexeren.

Herwen – Volkshuisvesting, dorps huis, leefbaarheid, verkeer

Kernpunten en wensen: Voorrang eigen inwoners bij woning toewijzing/bouw; herontwikkeling industrieterrein; behoud dokterspost, fysio en dorps huis De Cluse; buurtwinkel planologisch vastleggen; aandacht waterveiligheid Oude Rijn; rioolvervanging uitvoeren; Trekpuntje Oude Waal verbeteren; verbeteren looproutes naar bushalte en school; Groenonderhoud dijken verbeteren.

Giesbeek – Dorpsmanager, mobiliteit, verkeersveiligheid, leefbaarheid, wonen, sport

Kernpunten en wensen: Dorpsmanager als schakel tussen dorp en gemeente; busverbinding en verkeersveiligheid bij de school; sociaal beleid (activiteiten voor jongeren, beter contact met de gemeente, samenwerking tussen verenigingen; betaalbare huizen voor jongeren en senioren; aandacht voor onderhoud van sportvelden en speeltuintjes.

Lathum – Dorpendeal, woningbouw, recreatie, klimaat

Kernpunten en wensen: Uitvoering Dorpendeal (30 woningen + dorpshuis); bouwen buitengebied mogelijk maken; handhaving verbeteren op campings; legalisatie horeca Rhederlaag; uitvoering Rivier Klimaatpark; betere parkeervoorzieningen; groenafvalpunt dichterbij de IJsseldorpen.

't Broek – Landbouw, natuur, infrastructuur

Kernpunten en wensen: Ruimte voor jonge agrariërs; geen zand- of grindwinning; behoud open landbouwgebied; onderhoud buitenwegen verbeteren.

Ooy – Woningbouw, landschap, zorg, veiligheid, openbare ruimte, cultuur

Kernpunten en wensen: 105 woningen gepland; lokale voorrang; CPO mogelijk maken; behoud open landschap; verkeersmaatregelen Ooysedijk; aanpak drugsoverlast bij Breuly; hondenpoepbeleid; energiearmoede aanpakken; steun verenigingen

Oud-Zevenaar – Volkshuisvesting, leerbaarheid, verkeer

Kernpunten en wensen: Kleinschalige nieuwbouw, ca. 50 (betaalbare) woningen aan de Dijkweg voor jongeren en senioren; lokaal voorrang bij toewijzing; dorpshuis in centrum; behoud school; verkeersafwikkeling en parkeren verbeteren; versterken natuur en groen.

- **Pannerden** – Woningbouw, dorpshuis, recreatie, zorg, verkeer, subsidies
Kernpunten en wensen: Seniorenwoningen en lokale voorrang; inbreiding boven uitbreiding; evaluatie gebruik Dorpshuis; zwemlocatie Lobberse waard; snellere Wmo-beslissingen; buurtbus vaker; parkeeroverlast aanpakken; subsidies indexerend.
- **Spijk** – Woningbouw, leefbaarheid, gezondheid, verkeer, openbare ruimte
Kernpunten en wensen: Bouwen in dorp (o.a. herbestemming leegstand); lokale voorrang; steun verenigingen; onderzoek luchtkwaliteit; handhaving walstroom; snellere Wmo-afhandeling; verbetering fietspaden en hulpdiensten; Handhaven op zwerfafval plasticverwerker. Aandacht voor de aanrijtijden van hulpdiensten. Handhaven campers.
- **Lobith en Tolkamer** – Volkshuisvesting, sociale cohesie, cultuur
Kernpunten en wensen: Betaalbare woningen 75-100 st; spreiding GGZ-doelgroepen; ontmoetingsplekken of dorpshuis; jeugdbeleid; herdenking 100 jaar overstroming; dorpsplan opstellen; voortzetten 'Zevenaar Doet'.
- **Groot Holthuizen** – Verkeersveiligheid, sociale cohesie, inspraak
Kernpunten en wensen: Aanpak gevaarlijke verkeerspunten; multifunctioneel buurthuis gewenst; aanpak hondenpoepoverlast; meer bewonersinspraak bij wijkontwikkelingen.
- **Zevenaar** – Centrumgemeente, cultuur, leefbaarheid, sport, economie
Kernpunten en wensen: Zevenaar wil als centrumgemeente van de Liemers haar voorzieningen en identiteit versterken; behoud van Zevenaar Muziekstad, cultuur, evenementen; renovatie van kinderboerderij Rosorum; aanleg van een stadspark; vernieuwing van Sportpark Hengelder en behoud van Lentebad; tegengaan verloedering rondom voormalige AC- restaurant Hunneveldweg; verbeteren handhaving tegen (drugs)overlast.

Tot slot.

Met ons CDA-verhaal voor Zevenaar staan wij midden in de samenleving.

Voor de afweging/uitvoering van beleid helpen de vier kernwaarden die het CDA altijd hanteert:

Omzien naar elkaar. Als mens zijn we aan elkaar gegeven. We zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en zijn het gelukkigst als we in gemeenschap met anderen leven. Mensen die kwetsbaar zijn verdienen steun. Wij noemen dit **solidariteit**. Steun van een sterke samenleving en steun van een beschermende overheid.

Een eerlijke, fatsoenlijke overheid. De overheid is er om samenleven mogelijk te maken voor ons allemaal. Wij maken ons sterk voor een rechtvaardig bestuur dat duidelijke grenzen stelt en mensen zekerheid geeft. Het behoud van een sterke rechtsstaat is hierbij onmisbaar. De overheid is er om onrecht te bestrijden. Het CDA noemt dat **gerechtigheid**. Daarom worden we strijdbaar als minderheden worden gediscrimineerd, als er tussen regio's oneerlijk wordt geïnvesteerd of als mensen door de overheid van het kastje naar de muur worden gestuurd.

Zorg voor de toekomst. We zorgen ervoor dat we de wereld beter achterlaten voor onze kinderen en kleinkinderen. CDA'ers noemen dat **rentmeesterschap**: zorgen voor het klimaat, inzetten op duurzaamheid en een gezonde leefomgeving. Maar het gaat ook over het koesteren van de cultuur en tradities, die we hebben geërfd van de generaties voor ons. En het gaat over financiën. Wij gaan verantwoordelijk om met belastinggeld omdat we de volgende generatie niet met onze rekening mogen opzadelen.

Samen kunnen we meer. Iedereen in onze samenleving heeft een eigen en een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Het CDA noemt dat **gespreide verantwoordelijkheid**. Samen kunnen we meer. We maken ons sterk voor minder regels en meer ruimte voor verenigingen en coöperaties. De overheid moet zich niet met alles bemoeien, maar vertrouwen geven. Mensen weten vaak zelf veel beter wat er nodig is in hun dorp of wijk.

Dagelijks bouwen wij zo aan een **fatsoenlijk Zevenaar**. U kunt op ons rekenen!

CDA Zevenaar.

